

สินค้ามันฝรั่ง

(พิกัด 0701.10 มันฝรั่งใช้สำหรับการเพาะปลูก/ 0701.90 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น)

ปี	2559	2560	2561	2562	2563	2564 (ประมาณการ)
ผลผลิตมันฝรั่งรวม (ตัน)	119,778	107,103	108,291	127,935	126,864	133,579
ผลผลิตมันฝรั่งพันธุ์บริโภค (ตัน)	13,790	6,023	5,421	8,416	5,230	4,876
ผลผลิตมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน (ตัน)	105,988	101,080	102,870	119,519	121,634	128,703
ราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภค ที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	7.54	17.50	16.67	14.67	17.03	-
ราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงาน ที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	12.43	11.76	12.20	13.53	12.81	-

หมายเหตุ: มันฝรั่งพันธุ์บริโภคหมายถึงพันธุ์ที่ปลูกเพื่อนำหัวมันฝรั่งไปปรุงอาหารเพื่อการบริโภค มันฝรั่งพันธุ์โรงงานเป็นการปลูกเพื่อนำหัวมันฝรั่งมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น มันฝรั่งทอดกรอบ มันฝรั่งทอดหนา เป็นต้น

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์การผลิต

- ในปี 2559 - 2563 พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งและผลผลิตมันฝรั่งโดยรวมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยประเภทของมันฝรั่งพบว่า มันฝรั่งพันธุ์บริโภคมีพื้นที่เพาะปลูกลดลงจาก 5,110 ไร่ ในปี 2559 เหลือ 1,683 ไร่ ในปี 2563 และผลผลิตลดลงจาก 13,790 ตัน เหลือเพียง 5,230 ตัน ในปี 2563 สำหรับมันฝรั่งพันธุ์โรงงาน มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจาก 34,777 ไร่ ในปี 2559 เป็น 41,523 ไร่ในปี 2563 โดยมีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 105,988 ตัน ในปี 2559 เป็น 121,634 ไร่ ในปี 2563

- แหล่งเพาะปลูกมันฝรั่งที่สำคัญ ได้แก่ ตาก เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และพะเยา เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นเหมาะแก่การเพาะปลูก และยังมีกรมส่งเสริมเกษตรกรให้เพาะปลูกในภาคอีสาน ได้แก่ สกลนครและนครพนม

การบริโภคและการนำเข้า

- ในปี 2559 - 2563 ความต้องการใช้มันฝรั่งภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่งมีแผนการขยายการผลิตมากขึ้น และคาดว่าจะเติบโตอย่างต่อเนื่องในปี 2564 จากความต้องการมันฝรั่งเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อการส่งออก

- ปริมาณการนำเข้าในช่วงปี 2559 - 2563 มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยปีละร้อยละ 5.5 เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันฝรั่งบางชนิดผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ

- ทั้งนี้ ไทยผูกพันสินค้ามันฝรั่งเป็นสินค้าโควตาภาษีภายใต้องค์การการค้าโลก โดยมีคณะกรรมการจัดการการผลิตและการตลาดกระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่และมันฝรั่งเป็นผู้บริหารการนำเข้า

นโยบายที่สำคัญ

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดสรรงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลักปีละ 500,000 หัว เพื่อนำไปขยายการผลิตเป็นหัวพันธุ์ขยายปีละ 50 - 60 ตัน และให้ภาคเอกชนรับไปขยายการผลิตหัวพันธุ์รับรองต่อไป ซึ่งจะเป็นการทดแทนการนำเข้าและทำให้เกษตรกรสามารถซื้อหัวพันธุ์ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเพื่อช่วยลดต้นทุนแก่เกษตรกร

- นอกจากนี้ ได้มีการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยเป็นการรวมกลุ่มและรวมพื้นที่การผลิตในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก พะเยา และลำพูน โดยมีผู้จัดการพื้นที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการแปลง รวมทั้งวางแผนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้มีตลาดรองรับการผลิตที่แน่นอน โดยเป็นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

การผลิตมันฝรั่งของโลก

ปี 2559 – 2563 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจีนเป็นประเทศที่มีการผลิตมันฝรั่งมากที่สุดในโลก และมีการขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนเกษตรกรและบริษัทที่ลงทุนเพาะปลูกมันฝรั่ง โดยมีอินเดีย รัสเซีย และยูเครน เป็นผู้ผลิตมันฝรั่งที่สำคัญในลำดับรองลงมา

พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราขยายตัว (ร้อยละ)
โลก	109.70	110.15	109.87	109.96	115.45	1.01
จีน	30.39	30.39	30.08	29.93	31.42	0.52
อินเดีย	13.23	13.62	13.44	13.55	14.22	1.40
รัสเซีย	8.91	8.35	8.21	7.88	8.27	-2.04
ยูเครน	8.20	8.27	8.25	8.28	8.69	1.17
สหรัฐฯ	2.62	2.64	2.59	2.58	2.70	0.38

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ผลผลิต (ล้านตัน)	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราขยายตัว (ร้อยละ)
โลก	356.95	373.77	368.17	373.91	392.61	1.93
จีน	84.99	88.54	90.32	93.11	97.76	3.36
อินเดีย	43.42	48.61	48.53	51.31	53.87	4.97
รัสเซีย	22.46	21.75	22.39	22.36	23.47	1.16
ยูเครน	21.75	22.21	22.50	22.88	24.03	2.32
สหรัฐฯ	20.43	20.45	20.61	20.70	21.74	1.37

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์การส่งออกและนำเข้ามันฝรั่งของโลก

การส่งออกของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	1.88	2.04	2.33	2.32	2.44	6.68
เยอรมนี	1.86	1.98	1.93	1.86	1.95	0.35
เนเธอร์แลนด์	1.09	0.94	0.96	1.369	1.46	10.24
เบลเยียม	0.92	0.93	0.95	0.95	1.00	1.85
อียิปต์	0.40	0.78	0.70	0.67	0.70	10.27
อื่นๆ	6.84	5.09	4.94	4.68	4.91	-7.18
รวม	12.99	11.76	11.81	11.87	12.46	-0.73

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การนำเข้าของโลก

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2559	2560	2561	2562	2563	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เบลเยียม	2.02	2.18	2.65	3.17	3.33	14.72
เนเธอร์แลนด์	1.75	1.77	1.83	1.90	2.00	3.39
สเปน	0.78	0.81	0.85	0.86	0.90	3.59
อิตาลี	0.57	0.60	0.60	0.72	0.76	7.76
เยอรมนี	0.62	0.61	0.63	0.64	0.67	2.11
อื่นๆ	8.17	7.31	7.00	6.89	7.23	-2.98
รวม	13.91	13.28	13.56	14.18	14.89	2.04

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถิติการนำเข้าสินค้ามันฝรั่งของไทย

แหล่งนำเข้า สำคัญ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564 (มกราคม - พฤษภาคม)		อัตราการ ขยายตัว ของมูลค่า (ร้อยละ) ปี63/62
	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	
มันฝรั่งใช้สำหรับการเพาะปลูก (พิกัด 0701.10)													
รวม	116.44	4,640.19	141.26	5,601.71	155.14	6,180.03	190.82	8,035.54	201.61	7,879.53	21.17	874.25	5.65
สหราชอาณาจักร	84.60	3,269.10	96.58	3,881.75	102.94	4,156.75	130.68	5,637.75	141.89	5,581.75	9.90	361.25	7.90
ออสเตรเลีย	4.46	165.50	3.04	91.00	15.07	525.00	16.87	646.85	31.58	1,188.00	-	-	87.15
แคนาดา	9.97	405.00	15.40	648.13	4.68	216.00	9.60	432.00	16.03	700.00	11.27	513.00	66.96
เนเธอร์แลนด์	12.18	662.50	21.89	978.70	13.24	680.68	17.56	820.48	7.72	408.00	-	-	-56.01
สหรัฐอเมริกา	3.63	1.09	4.35	2.14	19.22	601.60	15.97	469.46	4.37	1.76	-	-	-72.62
อื่น ๆ	1.60	137.00	-	-	-	-	0.13	29	0.0019	0.00015	-	-	-98.47
มันฝรั่ง สดหรือแช่เย็น (พิกัด 0701.90)													
รวม	552.63	41,361.57	806.76	58,297.19	770.55	62,500.09	796.76	72,347.06	622.08	55,831.19	43.71	4,208.47	- 21.92
เยอรมนี	271.63	22,775.01	239.47	19,611.29	160.89	13,939.46	233.80	20,831.36	292.02	23,633.40	-	-	24.90
จีน	142.33	10,336.44	401.52	27,962.21	203.15	22,516.20	272.40	32,058.77	176.36	21,284.95	10.33	2,216.60	- 35.26
แคนาดา	85.72	5,088.00	107.23	6,981.00	231.49	15,094.14	129.28	8,976.50	89.85	6,312.00	-	-	- 30.50
สหรัฐอเมริกา	27.32	1,810.64	45.79	2,933.89	81.10	5,182.07	102.53	7,151.59	56.38	4,088.84	0.004	0.005	- 45.01
เมียนมา	25.40	1,349.91	11.49	726.40	25.92	1,536.00	15.77	896.00	7.47	512.00	-	-	- 52.66
อื่น ๆ	0.22	1.56	1.25	82.41	67.99	4,232.23	42.97	2,432.85	-	-	33.37	1,991.86	

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สถิติการส่งออกสินค้ามันฝรั่งของไทย

ประเทศส่งออก สำคัญ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564 (มกราคม - พฤษภาคม)		อัตราการ ขยายตัว ของมูลค่า (ร้อยละ) ปี63/62
	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	
มันฝรั่งใช้สำหรับการเพาะปลูก (พิกัด 0701.10)													
รวม	3,720,810	187,905	115,298	563	104,265	232	230,509	329	3,648,104	70,938	6,517,130	188,273	14,82.63
ศรีลังกา	-	-	-	-	-	-	-	-	2,574,401	70,000	4,864,613	186,000	-
ฮ่องกง	28,423	97	53,997	252	102,773	188	157,726	91	981,193	898	1,607,244	2,108	522.08
สิงคโปร์	116,542	223	1,201	25	681	30	-	-	92,510	898	45,273	165	-
อินเดีย	-	-	-	-	-	-	49,557	130	-	-	-	-	-
สหราชอาณาจักร	-	-	-	-	-	-	23,226	108	-	-	-	-	-
เมียนมา	3,471,798	176,125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	104,047	11,460	60,100	259	801	14	-	-	-	-	-	-	-
มันฝรั่ง สดหรือแช่เย็น (พิกัด 0701.90)													
รวม	3,453,920	162,012	4,234,750	125,369	915,929	15,448	173,460	3,697	1,426,136	37,027	536,482	20,393	722.17
สิงคโปร์	990	15	30,000	-	4,407	17	-	-	349,490	14,871	258,189	11,956	-
ลาว	244,750	32,950	1,246,800	11,860	-	-	-	-	287,343	8,350	-	-	-
ฮ่องกง	33,671	305	13,933	150	119,403	526	2,282	6	254,874	782	573	15	11,068.9
สหรัฐอเมริกา	1,591,833	31,496	1,273,869	26,108	537,637	11,885	-	-	232,514	538	-	-	-
กัมพูชา	1,079,187	73,542	837,982	63,680	-	-	-	-	88,150	1,425	2,750	50	-
เวียดนาม	5,209	30	-	-	-	-	-	-	87,488	9,000	-	-	-
อื่น ๆ	498,280	23,674	832,166	23,571	254,482	3,020	171,178	3,691	126,277	2,061	274,970	8,372	-26.23

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

อัตรากาซีภายใต้พันธกรณีของไทย

รายการสินค้า	WTO	ASEAN	ACFTA	AJCEP	AKFTA	AIFTA	AANZFTA	TAFTA	TNZCEP	TIFTA	JTEPA	TCFTA	TPCEP	AHKFTA	ประเทศนอกความตกลง
อัตรากาซีในโควตา															
มันฝรั่งใช้สำหรับการเพาะปลูก (0701.10)	0% ไม่จำกัดปริมาณ	5%	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% ไม่จำกัดปริมาณ	0% ไม่จำกัดปริมาณ	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% โควตาตาม WTO	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% โควตาตาม WTO	60% ตามราคาหรือ 6.25 บาท/กิโลกรัม
มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น (0701.90)	27% โดยมีการเปิดตลาด ดังนี้ ปี 2564 = 63,000 ตัน ปี 2565 = 71,000 ตัน ปี 2566 = 80,000 ตัน	5%	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% ไม่จำกัดปริมาณ	0% ไม่จำกัดปริมาณ	ไม่ผูกพันการลดกาซี	0% โควตาตาม WTO	0% โควตาตาม WTO	ไม่ผูกพันการลดกาซี	27% โควตาตาม WTO	ตามสภาพ
อัตรากาซีนอกโควตา															
มันฝรั่งใช้สำหรับการเพาะปลูก (0701.10)	125%	5%	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	ไม่ผูกพันการลดกาซี	-	-	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	60% ตามราคาหรือ 6.25 บาท/กิโลกรัม
มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น (0701.90)	125%	5%	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	ไม่ผูกพันการลดกาซี	-	-	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	125% (ตาม WTO)	ไม่ผูกพันการลดกาซี	125% (ตาม WTO)	ตามสภาพ

หมายเหตุ:

1. ประเทศนอกความตกลง เกือบอัตรากาซี 60% ตามราคา หรือ 6.25 บาท/กิโลกรัม ตามสภาพ
2. ไม่ผูกพันการลดกาซี คือ ไม่ปรากฏในตารางข้อผูกพันการลดกาซี โดยมีการเก็บกาซีตาม WTO หรือ MFN

อัตราภาษีภายใต้พันธกรณีของประเทศคู่ค้า

รายการสินค้า	ASEAN	ACFTA	AJCEP	AKFTA	AIFTA	AANZFTA	TAFTA	TNZCEP	TIFTA	JTEPA	TCFTA	TPCEP	AHKFTA
มันฝรั่งใช้ สำหรับการ เพาะปลูก (0701.10)	0%	0%	0%	243.2%	ไม่ผูกพันการลด ภาษี (MFN = 30 %)	0%	0%	0%	ไม่ผูกพันการลด ภาษี (MFN = 30 %)	0%	0%	0%	0%
มันฝรั่งสด หรือแช่เย็น (0701.90)	0%	0%	0%	243.2%	ไม่ผูกพันการลด ภาษี (MFN = 30 %)	0%	0%	0%	ไม่ผูกพันการลด ภาษี (MFN = 30 %)	0%	0%	0%	0%

SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเพาะปลูกมันฝรั่งในไทยกว่าร้อยละ 90 อยู่ภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) ที่มีการประกันราคาซื้อขายที่แน่นอน จึงทำให้ระบบการผลิตมีความมั่นคงต่อเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งและภาคเอกชนผู้รับซื้อ โดยช่วยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการปัญหาความไม่แน่นอนของรายได้และลดความเสี่ยงจากปัญหาปริมาณสินค้าล้นตลาด ในขณะที่ภาคเอกชนได้รับสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและปริมาณตามที่กำหนด ส่งผลให้ทุกภาคส่วนมีความมั่นใจที่จะพัฒนาผลผลิต เทคโนโลยี ตลอดจนขยายการลงทุนอย่างต่อเนื่อง 2. ภาครัฐมีการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลักและหัวพันธุ์ขยายเพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกร เพื่อลดการนำเข้าหัวพันธุ์บางส่วนจากต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกร และเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งคุณภาพดี ให้มีผลผลิตส่งโรงงานแปรรูป ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรในการเป็นผู้ผลิตหัวมันฝรั่งสด เพื่อการแปรรูปให้เพียงพอกับความต้องการของโรงงานแปรรูปในระยะยาว
จุดอ่อน (Weakness)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื่องจากมันฝรั่งเป็นพืชล้มลุกที่เติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น โดยอุณหภูมิที่เหมาะสมในช่วงกลางวันอยู่ที่ประมาณ 24 – 26 องศาเซลเซียส ส่วนกลางคืนอยู่ระหว่าง 14 – 18 องศาเซลเซียส พื้นที่การเพาะปลูกจึงจำกัดในบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอุณหภูมิที่เหมาะสม 2. หัวพันธุ์มันฝรั่งนำเข้ามีราคาแพงทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงขณะที่หัวพันธุ์มันฝรั่งที่เกษตรกรเก็บไว้ใช้เองไม่มีคุณภาพ และมีปัญหาเรื่องโรค ทำให้การผลิตหัวพันธุ์ใช้ภายในประเทศยังมีปริมาณน้อย และไม่เพียงพอต่อความต้องการ
โอกาส (Opportunity)	<p>ปัจจุบัน ความต้องการในการใช้มันฝรั่งเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปมีปริมาณสูงมากขึ้น เนื่องจากความต้องการทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งความนิยมในการบริโภคมันฝรั่งแปรรูป อาทิ มันฝรั่งทอดกรอบ ขนมขบเคี้ยว ยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>
อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ร้อนขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตมันฝรั่งต่อไร่ต่ำ และคุณภาพต่ำ 2. เนื่องจากมันฝรั่งเป็นพืชที่ชอบอากาศเย็น จึงมีการเพาะปลูกบนที่สูง ซึ่งมักประสบปัญหาโรคใบไหม้ (Phytophthora infestans or Late blight) ซึ่งเกิดในสภาพชุ่มชื้นหนาวเย็น และโรคที่เกิดจากเชื้อที่สะสมในดิน เช่น โรคเหี่ยว จากเชื้อแบคทีเรียหรือโรคที่เกิดจาก Rhizoctonia ซึ่งเป็นเชื้อราระดับสูง